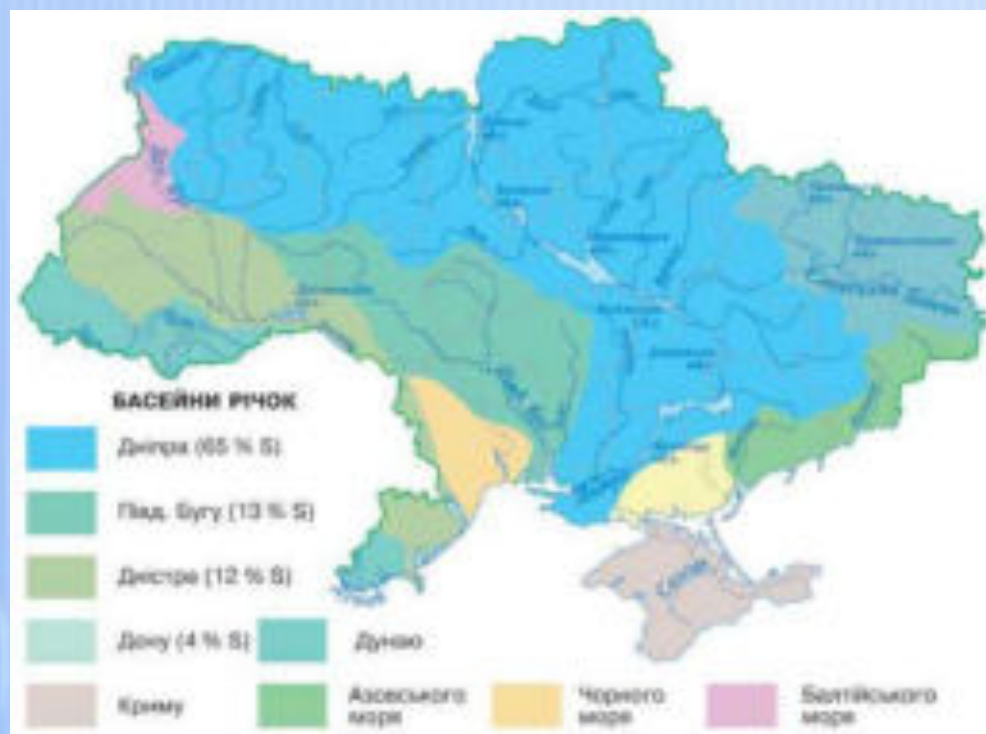

Води суходолу

Основні річкові басейни та системи

Мета: формувати уявлення про основні річкові басейни України; поглибити знання про загальні ознаки гідрологічного режиму та роботи річок на прикладі найбільших рік України; навчити давати комплексну характеристику річки; виявити закономірності розташування річкових систем країни; продовжувати формувати вміння опрацьовувати різні джерела географічної інформації.

Обладнання: зошити, підручники, карти атласу, мультимедійна презентація

Географічна номенклатура: річки: Десна, Тетерів, Ірпінь, Прип'ять, Горинь, Рось, Сула, Ворскла, Псел, Інгулець, Стрий, Серет, Збруч, Соб, Синюха, Оскіл, Айдар, Казенний Торець, Прут, Тиса, Салгир, Альма, Кача, Бельбек, Західний Буг, Сан.

Тип уроку: вивчення нової теми.

Хід уроку

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань, слайд 3

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу, слайди 4- 15

V. Узагальнення, слайд 16

Домашнє завдання

Пригадайте

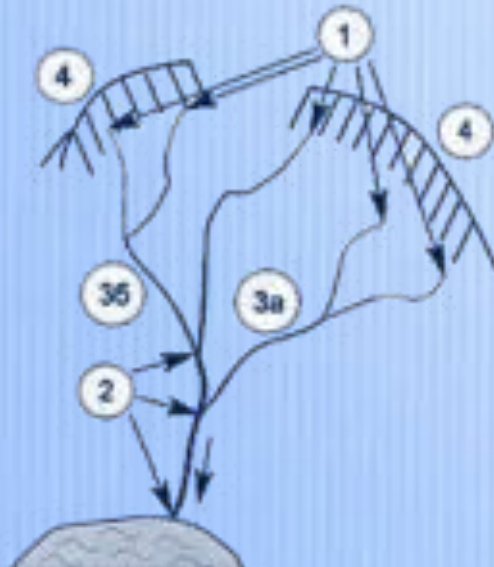
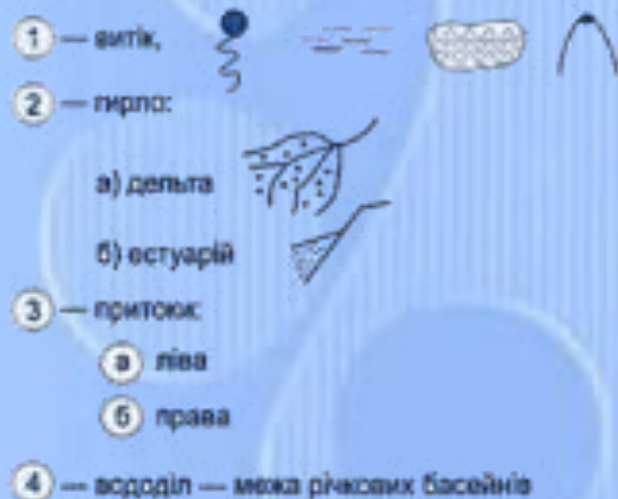
- Що таке річковий басейн,
- режим річки,
- вододіл?

– це частина суходолу, обмежена вододілом, з якої відбувається природний стік води в річку;

— це закономірна зміна стану річок з часом, яка залежить в першу чергу від кліматичних умов;

— це лінія, межа, що розділяє басейни суміжних водойм (річок, озер та інше)

- Складові річкової системи

Річки України

- **налічується більше 63 тис. річок загальною довжиною понад 206 тис. км (у п'ять разів більше за протяжність екватора)**
 - **3,3 тис. річок мають довжину понад 10 км**
 - **Великих річок (500 км і більше) — 14**
-
- **Більша частина річок → в Чорне й Азовське моря**
 - **4% території країни → до Балтійського моря**
 - **незначна частина країни належить до басейнів внутрішнього стоку**
-
- A detailed map of Ukraine illustrating its extensive river network and drainage basins. The map uses various colors to delineate different river basins, with a legend in the bottom-left corner identifying major ones like the Dniester, Dnieper, and Southern Bug. Major cities are marked with black dots, and the Black Sea and Azov Sea are shown to the south. The map also includes a scale bar and a north arrow.

Річки України

```
graph TD; A[Річки України] --- B[Басейн Балтійського моря]; A --- C[Басейн Чорного моря]; A --- D[Басейн Азовського моря]; C --- E(94 % площі водозбору)
```

**Басейн
Балтійського
моря**

**Басейн
Чорного
моря**

**Басейн
Азовського
моря**

**94 % площі
водозбору**

РІЧКИ УКРАЇНИ

Картографічний практикум

1. Басейн якої річки
займає найбільшу площу
в Україні?
2. Куди впадають
більшість великих річок
України?
3. Які річки можна
назвати прикордонними?
На межі з якими країнами
вони протікають?
4. Назвіть найбільші праві
та ліві притоки Дніпра.
5. Скільки обласних
центрів розташовано на
річці Південний Буг?

Дніпро

- **Дніпро́** (Борисфен, Славутич) — **третя за довжиною і площею басейну річка Європи (після Волги і Дунаю), найбільша річка України**
- довжина — **2201 км** (у межах України — **981 км**)
- **S басейну — 504 тис. км²**
- **початок — на Валдайській височині (242 м над рівнем моря)**
- **впадає в Дніпро-Бузький лиман Чорного моря**

Гирло Дніпра з космосу

■ Дніпро ■ Інші річки

- **Середній річний стік $53,5 \text{ км}^3$**

- **Найбільші притоки:**

- **праві —**

- **Прип'ять**

- **Тетерів**

- **Рось**

- **Інгулець**

- **ліві —**

- **Десна**

- **Сула**

Сіверський Донець

- — найбільша притока Дону
- належить до басейну Азовського моря
- протяжність — **1053 км** (у межах України — **672 км**)
- S басейну — 99 тис. км²
- початок — на **Середньоруській височині** (на висоті близько **200 м** над рівнем моря)
- ширина русла змінюється від **20—30** до **100—200 м**
- зимку річка замерзає на два-три місяці
- **притоки:**
 - **Оскіл** – ліва
 - **Казенний Торець** - права

Південний Буг

- посідає шосте місце за загальною протяжністю серед українських річок (806 км)
- **найдовша річка, що повністю розташована в межах України**
- **S басейну — 64 тис. км²**
- **витік — у болотах Поділля (Хмельницька область) на висоті 321 м над рівнем моря**
- **притоки:**
 - ліві —**
 - Синюха
 - Інгул
 - Соб
 - праві —**
 - Кодима
 - Рів

Дністер

- **протяжність 1362 км (в Україні — 705 км)**
- **S басейну — 72 тис. км² (в Україні — 53 тис. км²)**
- **витік — на північних схилах Українських Карпат на висоті 818 м над рівнем моря**
- **впадає в Дністровський лиман, який вузькою протокою сполучається із Чорним морем**
- **Річний стік — 10 км³**

- **У верхів'ях переважають праві (карпатські) притоки**
 - **Стрий**
 - **Свіча**
 - **Лімниця**
- **у середній течії більшість — ліві (подільські)**
 - **Серет**
 - **Збруч**
 - **Смотрич**
 - **Мурафа**
- **У верхів'ї Дністер — гірська ріка**

Дунай

- **протяжність Дунаю — 2960 км (в Україні він — 175 км)**
- **→ по цій ділянці проходить державний кордон із Румунією**
- **S басейну — 817 тис. км² (в Україні - близько 30 тис. км²)**
- **початок — у Німеччині, на східному схилі масиву Шварцвальд на висоті 678 м**
- **серед приток в Україні беруть початок**
 - **Тиса**
 - **Прут**
 - **Сирет**

- **Дельта Дунаю** являє собою цілий комплекс із трьох основних гирл і безлічі менших, вузьких проток і густо зарослих боліт
- Сьогодні її площа становить **5,7 тис. км²** (в Україні **1,2 тис. км²**) і продовжує збільшуватися

Характеристика річки за планом

Назва річки	Річка
Місце витoku, куди впадає	
Довжина: загальна (в межах України)	
Напрямок течії	
Місцевість, якою протікає	
Характер течії	
Режим річки протягом року	
Живлення	
Притоки	
Гирло	
Господарське використання людиною	

Підсумуємо

- Переважна більшість річок України несе свої води в Чорне й Азовське моря, інші мають стік до Балтійського моря та належать до внутрішнього стоку
- Найбільше значення мають річкові системи Дніпра, Сіверського Дінця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю

Домашнє завдання:

Опрацювати конспект, параграф підручника 26, 27, заповнити таблицю «Характеристика річки» в зошиті

Переглянути відео

<https://www.youtube.com/watch?v=hdNQlghEVJg>